

W tym numerze

- ♦ Głos Regionalistów
- ♦ Znowu zawrzało u Kwiatkowskiego _____ 2
- ♦ Rozmowa z Henrykiem Dudziakiem _____ 2
- ♦ Wakacyjne potyczki z teatrem _____ 3
- ♦ PAMIĘTAMY!!! _____ 4
- ♦ Mokra sprawa _____ 5

1 września we wszystkich szkołach znów zadźwięczał pierwszy dzwonek. I tak oto, rozpoczęło się kolejne, pracowite 10 miesięcy. Uczniowie ZS im. ks. A. Kwiatkowskiego nowy rok szkolny jak zwykle powitali uroczystą paradą, która przy dźwiękach orkiestry dętej przemaszerowała ulicami miasta. Mimo zakończonych wakacji, na twarzach wszystkich gości uśmiech. Powodzenia w nowym roku szkolnym wszystkim Uczniom życzy Redakcja „GZB”.

Co nowego w powiecie

-rozmowa ze Starostą Lubelskim Pawłem Pikulą

Red. Pani Starosto przede wszystkim chciałam podziękować za to, że zgodził się Pan na rozmowę i od razu rozpoczął od sprawy, która od jakiegoś czasu zaczyna być coraz głośniejsza, na temat której zrodziło się już wiele plotek i spekulacji. Chodzi oczywiście o bychawski szpital. Mówi się o jego likwidacji lub prywatyzacji, tudzież o likwidacji tylko poszczególnych oddziałów. Proszę o zdemontowanie tych pogłosek i wyjaśnienie naszym czytelnikom czego możemy się tak naprawdę spodziewać.

P.P. Jeśli chodzi o plany związane z funkcjonowaniem szpitala, to, póki co, absolutnie nie ma mowy o jego likwidacji. Wprost przeciwnie, został opracowany projekt techniczny oraz został złożony wniosek do Urzędu Marszałkowskiego o dotację w ramach programu ZPORR, na rozbudowę szpitala, która ma polegać na wybudowaniu łącznika między budynkiem przychodni oraz budynkiem szpitala. W dobudowanej części miałyby się znaleźć wszystkie pomieszczenia niezbędne do prawidłowego funkcjonowania obydwu placówek. Między innymi oddział dla przewlekłe chorych, który został by przeniesiony z budynku przy ul. 11 listopada, gdyż ten budynek w ogóle nie nadaje się do działalności szpitalnej. Dzięki tej rozbudowie również nastąpiłoby rozgęszczenie oddziału wewnętrznego, który w tej chwili jest bardzo obciążony, co widoczne jest dla każdego odwiedzającego. Pozostałe oddziały, funkcjonowałyby w dotychczasowych strukturach. Dodatkowo, poprawiłyby się warunki pracy dla pogotowia ratunkowego, dzięki zainstalowanym wodom i odpowiednim traktom ewakuacyjnym, które są współcześnie wymagane przepisami. Oczywiście przy tej okazji wykonany zostałby również remont elewacji z dociepleniem i wymianą stolarki.

Red. Czy to oznacza, że nie mamy się czego obawiać?

P.P. Opowiedziałem o planach, natomiast musimy sobie zdawać sprawę z tego, że istniejący budynek szpitala nie spełnia współczesnych norm i wymagań technicznych. Jeżeli w najbliższym czasie nie zostaną podjęte działania polegające na rozbudowie i gruntownej modernizacji układu funkcjonalnego obydwu budynków, to wówczas rzeczywiście istnieje groźba zamknięcia tego bu-

dynku dla potrzeb szpitala przez odpowiednie służby. Realizacja tych planów jest niestety bardzo kosztowna. Wartość tej inwestycji szacowana jest na kwotę ok. 6 mln zł. Jest to ciężar finansowy niemożliwy do udźwignięcia przez budżet powiatu, jak i przez budżety okolicznych gmin, które wykazują zainteresowanie udzieleniem pomocy w realizacji tej inwestycji. Jedyną szansą dla nas jest pozyskanie środków unijnych. Dobra wiadomość, to taka, że możemy się starać o dofinansowanie w wysokości 85% wartości inwestycji. Gdyby udało nam się uzyskać taką pomoc, jesteśmy gotowi do rozpoczęcia jej realizacji. Decyzje zapadną już w najbliższym czasie, ponieważ właśnie w tej chwili nasz wniosek jest analizowany przez panel ekspertów. Sądzę, że końca września będziemy wiedzieć czy nasz wniosek uzyskał akceptację i dofinansowanie zewnętrzne.

Należy wiedzieć, że już od 2 lat czynimy bardzo duże starania, przygotowaliśmy odpowiednie koncepcje, opracowania techniczne właśnie w tym celu, aby nasz projekt był jak najbardziej racjonalny, a jego realizacja niezaprzeczalnie potrzebna dla naszego szpitala i jego podopiecznych. Osobiście mam ogromną nadzieję, że dzięki tak wielu staraniom uzyska on akceptację Zarządu Województwa Lubelskiego, który decyduje o przyznaniu środków.

Red. A przyjmijmy jednak na chwilę czarny scenariusz i wyobraźmy sobie, że mimo ogromnych starań, nie udało się otrzymać środków z zewnątrz. Co wtedy?

P.P. Na pewno nie zrezygnujemy. Wystąpimy o środki w przyszłym roku, dlatego że ich alokacja odbywa się co roku. Ewentualnie pozostaje nam rozpoczęcie inwestycji w sposób etapowy, ale muszę przyznać, że to drugie rozwiązanie byłoby bardzo trudne. Niestety tu muszą zostać zainwestowane duże nakłady finansowe, ponieważ obiekt, w którym mieści się obecnie szpital, tak naprawdę nigdy nie był planowany pod potrzeby służby zdrowia. Jest to adaptowany budynek biurowy, a dzisiejsze wymagania dotyczące obiektów służby zdrowia, szczególnie szpitali są tak wysokie, że jesteśmy zmuszeni poddać ten kompleks obiektów bardzo gruntownej modernizacji i rozbudowie.

Red. Pozostaje nam więc być dobrej myśli, mimo wszystko. Chciałabym również zapytać o inwestycje i inne działania prowadzone przez powiat, dotyczące naszej gminy.

P.P. Na terenie gminy Bychawa nasza działalność skupia się na kilku jednostkach organizacyjnych. Są to dwie szkoły: ZSZ im. mjr. H. Dobrzańskiego nr 1 oraz ZS im. ks. A. Kwiatkowskiego, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz Dom Dziecka w Woli Gałęzowskiej. Praktycznie w każdej z tych instytucji widoczne jest zaangażowanie finansowe powiatu. Obie szkoły zostały wyremontowane i zmodernizowane dzięki środkom finansowym z budżetu powiatu oraz zewnętrznym pozyskanym przez powiat. Każda ze szkół otrzymała ok. 1 mln zł. Ponadto fundusze m.in. na remont kotłowni zostały przyznane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Domu Dziecka w Woli Gałęzowskiej ukończono w tym roku inwestycję polegającą na wyremontowaniu i zaadaptowaniu tzw. starej oficyny na mieszkania chronione dla wychowanków. Pomysł powstał

kilka lat temu, ale dopiero teraz udało się pozyskać odpowiednie środki finansowe na jego realizację. Ktoś może powiedzieć, że to niewielka inwestycja, ale niezmiernie ważna ze względu na to, do kogo jest adresowana. Wymieniłem tu zadania wykonane w ciągu ostatnich lat i zdaję sobie sprawę, że potrzeb jest więcej. Będziemy się je starali realizować w miarę możliwości, ale myślę, że te najważniejsze udało się nam zaspokoić.

Red. Pani Starosto zapewne mieszkańców naszej gminy interesuje sprawa dróg powiatowych znajdujących się na jej terenie, które, podobnie jak wszędzie, pozostawiają wiele do życzenia.

P.P. Jeżeli chodzi o drogi na terenie gminy Bychawa, to chcę powiedzieć, że została zrealizowana gruntowna modernizacja drogi z Bychawki do Podzamcza. Realizacja tej bardzo kosztownej inwestycji (ponad 3 mln zł) była możliwa dzięki dofinansowaniu środkami z Unii Europejskiej w wysokości 85% wartości inwestycji. Jesteśmy dumni jako Urząd Starostwa Powiatowego, że jako jedni z nielicznych znaleźliśmy się w grupie samorządów, które takie dofinansowanie pozy-

dokończenie na str. 2

**BURMISTRZ MIASTA
I RADA MIEJSKA
W BYCHAWIE**

Pragną serdecznie podziękować,
Mieszkańcom sołectw:
**PODZAMCZE ORAZ
GAŁĘZÓW- KOLONIA DRUGA**
za udział w Dożynkach Powiatowych w
Radawcu
w dniu 28. sierpnia 2005 r.
Szczególne podziękowania
kierowane są na ręce sołtysów:
pp. Aleksandra Spusta
i Czesława Górniaka,
a także p. Haliny Zmysłowskiej z sołectwa
Podzamcze za zaangażowanie i udział
w przygotowaniach do wyjazdu delegacji.

**Burmistrz Bychawy
Rada Miejska w Bychawie
Mieszkańcy Podzamcza
Bychawskie Centrum Kultury**
Serdecznie zapraszają na

DOŻYNYNKI GMINNE

11 września 2005 r.
Zielona Dolina - Podzamcze - Bychawa
PROGRAM:

godz. 11.30 - Msza Św. Dziękczynna - Kościół Parafialny w Bychawie
godz. 13.15 - Przemarsz korowodu dożynkowego na plac dożynkowy ("Zielona Dolina" na Podzamczu w Bychawie)
godz. 14.00 - Rozpoczęcie uroczystości - Burmistrz Bychawy - Andrzej Sobaszek
- Powitanie gości przez Gospodarzy Dożynek - mieszkańców wsi Podzamcze
- Obrzęd "Przekazania chleba" przez Starostów Dożynek
- Korowód wieńców dożynkowych
- Wystąpienia okolicznościowe
- Dzielenie chleba
- Konkurs wieńców dożynkowych
- Rozstrzygnięcie II Edycji Konkursu "Piękne Miasto i Gmina"
godz. 16.00 - Część artystyczna (m.in. "Kogel-Mogel", "Podkowiacy", "Klub Seniora", "Kropeczki" - CKiP Piotrowice, Młodzieżowa Orkiestra Dęta Zespołu Szkół im. Ks. A. Kwiatkowskiego)
godz. 19.00 - Zabawa taneczna (formacja muzyczna "elezis")

Dodatkowe atrakcje:
Punkty gastronomiczne, stoiska handlowe, dmuchane zamki, przejazdy bryczkami

ZAPRASZAMY

Starosta Lubelski, Paweł Pikula

PAMIĘTAMY!!!

Sierpień i wrzesień, to szczególne miesiące w historii polskiego narodu i państwa, naznaczone krwią wielu rodaków, którzy w najbardziej dramatycznych i przełomowych momentach naszych dziejów stanęli do służby Ojczyźnie, aby bronić jej wolności. Wielu z nich uczestniczyło w walkach zwycięskich, ale wielu złożyło swoje życie na Jej ołtarzu, a inni znieśli cierpienie i upokorzenia uwięzieni w obozach zagłady.

W tych miesiącach szczególnie

pamiętamy o tak ważnych, z nie tak przecież odległej przeszłości, wydarzeniach, oraz bohaterach biorących w nich udział. Właśnie wtedy, mamy okazję porozmawiać z tymi, którzy jeszcze żyją i w swych opowiadaniach dają świadectwo tamtych dni, choć dla niektórych z nas brzmi to jak nieprawdopodobna baśń, czy legenda. Ale to wszystko, ciągle żywa jeszcze w wielu z Nas, prawda. I właśnie w tych dniach mamy szczególną okazję, aby oddać wszystkim zasłużonym

część i podziękować za to, a może wcześniej uświadomić sobie, że to właśnie dzięki tym Staruszkom, którym łaża, wywołująca nasze zdziwienie, spływa po policzku na dźwięk „Legionów”, „Czerwonych maków pod Monte Cassino”, czy melodii „Dziś do Ciebie przyjść nie mogę..”, możemy dziś żyć w wolnej Polsce i nazywać siebie Polakami.

Dziękujemy Wam za Polskę!

Red.

A oto, jak mieszkańcy naszej gminy obchodzili rocznicę 15 sierpnia, kojarzącą się nam ze słynnym „Cudem nad Wisłą”.

23 lipca 1944

**Majdanku,
Grobowcu setek tysięcy istot ludzkich,
które cierpiąc na twojej ziemi, nazaczyły Cię na wieki.
Ty swoim istnieniem w takim właśnie kształcie
niesiesz nam przesłanie.**

Ewa Choung-Fux

Wyzwolenie obozu na Majdanku 23. lipca 1944 r. przez Armię Radziecką wspieraną przez oddziały Armii Krajowej uratowało przed śmiercią niewielu więźniów, których nie zdążyła ewakuować niemiecka obsługa obozu. Dzień ten jest pamięcią o tych, co przeżyli, i o tych, którzy pozostali tu na zawsze.

Towarzystwo Opieki nad Majdankiem i Muzeum dba, aby każdego roku ten dzień był obchodzony uroczysto, z udziałem władz administracyjnych Lublina, organizacji kombatanckich, społecznych, a przede wszystkim z udziałem byłych więźniów obozu i społeczeństwa Lublina, które w tych ponurych latach niosła im pomoc. Tak było i w tym roku.

O godz. 10.00 na płycie przed pomnikiem stanęły poczty sztandarowe po obu jego stronach. Dyrektor Muzeum Edward Balawejder powitał zgromadzenie przybyłych na tą uroczystą 61. rocznicę wyzwolenia obozu. W swym okolicznościowym wystąpieniu opowiedział w skrócie historię Majdanka – miejsca zagłady więźniów z państw Europy.

W drugim punkcie uroczystości Ojciec Michał (95 lat) kapucyn, były więzień obozu na terenie Niemiec i kapelan ZBOWiD, odprawiali wspólnie ze zgromadzeniem modlitwę za zmarłych w tym obozie oraz

innych miejscach zagłady. Po zakończeniu modlitwy, przy wtórze wberla złożono wieńce i wiązanki kwiatów na tablicy pamięci pomordowanych.

Na zakończenie serca wszystkich zebranych wzruszyła pieśń „Boże coś Polskę”, którą zaintonował Ojciec Michał. Jej słowa rozbrzmiewały w modlitewnym śpiewie, a ich echo rozchodziło się szeroko po skrwawionej ziemi Majdanka.

Tekst i foto. Tadeusz Chrzanowski
były więzień Majdanka

Przypomnijmy...

Lubelski obóz koncentracyjny, zwany potocznie Majdankiem, funkcjonował niespełna trzy lata (od października 1941 do lipca 1944 roku). W całym tym okresie realizował szereg dodatkowych funkcji. Był nie tylko obozem koncentracyjnym, lecz jednocześnie zagłady, jenieckim, karnym i przejściowym. Szacunkowo oblicza się, że przez Majdank przeszło około 300.000 więźniów reprezentujących ponad 50 narodowości. W wyniku eksterminacji, prymitywnych warunków bytowania i wyczerpującej pracy, życie straciło tu 235.000 osób. W związku z ofensywą wojsk radzieckich, od początku 1944 roku przygotowano obóz do ewakuacji. Oficjalnie zarządzone ją 19 marca, natomiast od kwietnia więźniów zaczęto wysyłać z Majdanka do obozów położonych na zachód od Wisły. Łącznie w dziesięciu transportach wyekspediowano około 7000 osób, które skierowano do Łodzi, Natzweiler, Bergen-Belsen, Oświęcimia, Gross-Rosen, Płaszowa, Ravensbrueck i Mauthausen. Na Majdanku pozostało niespełna 200 więźniów (przeważnie politycznych) różnych narodowości, których skoszarowano na polu I, a także 1500 inwalidów, jeńców radzieckich przebywających na II polu. W końcu maja na I polu umieszczono też 400 Żydów przybyłych z obozu w Budzynie, na przełomie zaś czerwca i lipca – około 2500 chłopów z Lubelszczyzny. W tym czasie na polu V zorganizowano obóz Wehrmachtu przeznaczony do budowy umocnień frontowych. Osadzeni w nim więźniowie to młodzi ludzie pochodzący z Lublina i okolicznych miejscowości. 11 maja nastąpił nalot bombowy na Lublin, w wyniku którego na obóz zrzucono 80 bomb. Nie spowodowały one zbyt dużego uszkodzenia w zabudowaniach obozowych. Uszkodzony został budynek koszar załogi SS i transformator wysokiego napięcia. Były ofiary i ranni wśród SS-manów. Jednocześnie z ewakuacją więźniów następowało wyraźnie ograniczenie działalności obozu i jego likwidacja. Zaczęto demontować baraki i ich wyposażenie na polu IV. W tym czasie Majdank stał się miejscem egzekucji więźniów Zamu lubelskiego przywożonych tu tzw. Transportami śmierci. Szczegółne nasilenie tych przestrze-

Pouczające spotkanie

Antoni Budzyński – uczestnik walk o Monte Cassino

Niedawno w Środowiskowym Domu Samopomocy w Bychawie gościliśmy pana Antoniego Budzyńskiego. Jest on żyjącym świadkiem i byłym uczestnikiem walk o Monte Cassino mającym 89 lat. Zazartował, że nie wie, dlaczego tak długo żyje, ale chyba poprawę. My powiedzieliśmy mu, że żyje po to by świadczyć i opowiadać o prawdziwej historii.

Byliśmy bardzo ciekawi jak się znalazł pod Monte Cassino. Pan Antoni ma dobrą pamięć i wszystko po kolei ze szczegółami nam opowiadał.

Na początku wojny trudnił się handlem przy granicy rosyjskiej. Został pojmany oskarżony o szpiegostwo. Potem wraz z innymi jeńcami został wywieziony wagonami bydłocymi na Syberię. Strażnicy w pociągu nie przejmowali się, że nie mają sanitariatów,

i że w tak trudnych warunkach jadały tysiące kilometrów. Tam na miejscu budowali z bali baraki mieszkalne. Kto pracował wolno, ten dostawał mniejsze porcje jedzenia. Mieli tak pracować, by wyszkolić się na prawdziwego komunistę. Jeńcy byli bardzo wygłodzeni, niedożywieni. Pan Antoni ważył nieco ponad 20 kg.

Jednocześnie gdzieś w Anglii generał Anders postanowił założyć i wyszkolić armię polską, w której skład mieli by wejść więźniowie syberyjscy. Dzięki jego staraniom Sybiraków załadowano do pociągów i przewieziono do Persji – obecnego Iranu. Tam przywitano ich z ogromną życzliwością i gościnnością. Wielu wygłodniałych żołnierzy przypląciło zbyt duży apetyt chorobami, a nawet śmiercią. Zawieziono ich do Palestyny i Iraku, gdzie byli długo i intensywnie szkoleni. Już jako wyszkoleni żołnierze przemieszczeni zostali do Egiptu i Kairu, by z stamtąd przez Morze Śródziemne wrócić do Europy. We Włoszech zaczęli walczyć z Niemcami i wkrótce okazało się, że będą uczestniczyć w walkach o Monte Cassino. Przed Polakami inni zdobywali tę górę z żelaza i betonu, lecz zdruzgotaną ją dopiero oręż polski. Bardzo wielu Polaków poległo w tej walce, ale tym samym Polska miała swój znaczący udział w walkach II wojny światowej.

Pan Antoni Budzyński ma wiele

Spotkanie z podopiecznymi ŚDS w Bychawie

odznaczeń, głównie angielskich. Przyjechał do nas w mundurze wojskowym i przywiózł książki upamiętniające tematykę tamtych czasów, o której wielu z nas wcześniej nie słyszało lub słyszało niewiele. Wprawdzie wiedzieliśmy, że jest gdzieś Monte Cassino, o który walczyli Polacy, ale historia przekazana ustami uczestnika tych walk dała nam wiele do myślenia. Była to dla nas wspaniała lekcja historii, której większość nie znała z różnych powodów. Dzięki panu Antoniemu poznaliśmy ze szczegółami, jak wyglądało życie Polaków – Sybiraków, którzy pod dowództwem gen. Władysława Andersa walczyli o to, by Polska nie znikła z mapy świata i abyśmy mogli być dziś dumniymi

Polakami.

Jesteśmy im za to winni dozgonną wdzięczność. Powinniśmy pamiętać o ofiarach tej strasznej wojny. Nigdy nie wolno nam zapomnieć o tym, jak wielu z nich zostało na Syberii, w Persji, czy u podnóża Monte Cassino. Zostali tam po to, abyśmy mogli żyć jako Polacy i mówić po polsku.

Na zakończenie spotkania zadaliśmy pytanie panu Budzyńskiemu: - Co trzymało pana przy życiu? A pan Antoni zacytował sparafrazowany fragment inwokacji do „Pana Tadeusza”: - *Polsko! Ojczyzno moja, Ty jesteś jak zdrowie*

Ile Cię trzeba cenić, ten tylko się dowie, kto Cię stracił...

Anna Kielbowicz

